

Aan: Drs. E.H.Th.M. Nijpels,
Voorzitter van de Borgingscommissie Energieakkoord,
SER,
Postbus 90405,
2509 LK Den Haag

Onderwerp: Factchecker Energieakkoord

Geachte heer Nijpels,

Met de Factchecker Energieakkoord op de website van de SER kondigt u aan licht te willen scheppen in de soms verhitte discussies over duurzame energie. U pretendeert daarin objectieve informatie voor burgers en bedrijven te verstrekken.

Helaas moeten wij constateren dat aflevering 3, die de stelling ‘Omwonenden hebben vooral overlast en weinig profijt van windmolens’ behandelt, deze pretentie niet waarmaakt. Deze factchecker blijkt een eenzijdig verhaal te vertellen, waarin de voordelen van windenergie te groot worden voorgesteld, vanzelfsprekend zijn en kritiekloos worden opgesomd, terwijl de nadelen zich beperken tot wat last voor de naaste burens.

Hieronder worden de facts van de factchecker door ons tegen het licht gehouden en van commentaar voorzien, en voegen wij enkele stellingen toe.

Wij vragen u de factchecker te herzien, zodat de werkelijke feiten tot hun recht komen.

Met vriendelijke groet,

Prof. Dr. A.W. Koers, voorzitter. Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines,
Dr. J.H.F. Jansen, voorzitter Nationaal Kritisch Platform Windenergie (NKPW)

Contact:

A.W. Koers - adres: Bittenserpaed 6, 8744 EZ Schettens; e-mail: a.w.koers@gmail.com

J.H.F.Jansen - adres: Wipmolen 14, 1742KG Schagen; e-mail: jhfj@xs4all.nl

Factchecker 3: Stelling: ‘Omwonenden hebben vooral overlast en weinig profijt van windmolens’

Het Energieakkoord heeft voor duurzame energie duidelijke doelen gesteld, ondertekend door onder meer het kabinet, provincies, gemeenten, sociale partners en maatschappelijke organisaties. In 2020 moet 14 procent van de energieopwekking duurzaam zijn en in 2023 16 procent. Windenergie is een van de belangrijkste duurzame energiebronnen.[1] Voor wind op land is het doel in het Energieakkoord vastgesteld op 6000 MW in 2020. Ook voor wind op zee zijn duidelijke afspraken gemaakt. Naast veel voorstanders voor windenergie is er ook tegenstand: omwonenden ervaren vooral last van windenergie op land en weinig profijt.[2] zo is het beeld. Maar wat levert windenergie eigenlijk aan voordelen op? En welke nadelen kleven eraan? Kunnen omwonenden ook profiteren van windenergie in hun omgeving? In deze factchecker zetten we deze feiten over windenergie op een rijtje.[3]

Wat levert windenergie aan voordelen op?[4]

Het profijt komt van de energie die windmolen produceert. Een windturbine met een mast van 100 meter en wieken van 50 meter lang produceert per jaar ongeveer 7 miljoen kWh. Dat is net zoveel als het elektriciteitsverbruik van 2000 huishoudens. Voordelen die gepaard gaan met deze energieproductie zijn:

1. **Schoner:** Windstroom heeft als voordeel boven stroom uit kolen- of gascentrales dat het schoon is (geen uitstoot van CO₂, fijnstof en verzurende stoffen) en geen brandstoffen opmaakt[5]. Op dit moment staan er in Nederland op zee en op land 2150 windturbines, die samen jaarlijks ongeveer 7,8 TWh produceren[6], waarmee de uitstoot van 4,1 miljoen ton CO₂, 5538 ton NO_x en 3042 ton SO₂ wordt vermeden[7]. Momenteel wordt 7 procent van het totale Nederlandse elektriciteitsverbruik met windenergie opgewekt[8].
2. **Minder afhankelijk:** Windstroom zorgt ervoor dat Nederland minder afhankelijk is en wordt van energie uit het buitenland. Momenteel heeft Nederland bijvoorbeeld nog gaswinning uit eigen bodem; de verwachting is dat deze productie na 2020 sterk terugloopt.[9]
3. **Financiële batenvoor de exploitant:** De geproduceerde windstroom kan worden verkocht tegen een prijs van circa 5 eurocent/kWh[10]. Omdat de productiekosten van windenergie momenteel hoger liggen (7-9 €/kWh) betaalt de overheid het verschil bij in de vorm van subsidie. Exploitanten van windmolens hebben per windmolen een jaarlijkse omzet van circa 550.000 euro[11]. De jaarlijkse kosten bestaan naast onderhoud, vergoeding voor de

Commentaar NLVOW en NKPW

1. Dit is juist, maar het betekent niet dat windenergie een belangrijke energiebron is. Zelfs als de 6.000 MW op land in 2020 worden gehaald, levert wind op land niet meer dan 1,5 tot 2 % van het totale Nederlandse energieverbruik.
2. Die tegenstand komt niet alleen van omwonenden, maar ook van onafhankelijke wetenschappers die windenergie afwijzen, onder meer vanwege de beperkte bijdrage aan de energievoorziening, de beperkte bijdrage aan het verminderen van de CO₂ uitstoot en de zeer hoge kosten.
3. Maar waarom alleen een verhaal over de voor- en nadelen voor omwonenden - alsof dat de tegenstanders zijn - en niet een verhaal over de voor- en nadelen voor de samenleving als geheel?
4. Neem nota van het verschil in formulering tussen dit kopje en het volgende: dat windenergie voordelen heeft staat al vast, maar of windenergie nadelen heeft moet eerst bewezen worden. Framing heet dat!
5. Maar het leidt wel tot een hoger verbruik van fossiele brandstoffen in conventionele centrales die steeds bijgeregeld moeten worden omdat windenergie zo sterk variabel is. En windenergie drukt de prijs van elektriciteit zodanig dat elektriciteitsbedrijven uit concurrentie overwegingen (relatief dure) gascentrales stil zetten en (relatief goedkope) kolencentrales volop laten draaien, ook al produceren die laatste twee tot drie keer zoveel CO₂ als de eerste.
6. Volgens het CBS produceerden de turbines op zee en land in 2014 samen 5,845 TWh. Ofwel er zijn ineens heel veel nieuwe windparken bijgekomen, ofwel het is ineens veel harder gaan waaien, ofwel de sprong van 5,8 TWh in 2014 naar 7,8 TWh nu is het resultaat van fantasievol rekenen.
7. Maar zie punt 5: die extra uitstoot moet er dus vanaf worden getrokken. Bovendien is de manier waarop het CBS de vermeden uitstoot berekent omstreden; en wordt door het EU Emissions Trading System elke ton hier vermeden CO₂ elders in Europa gebruikt wordt om meer CO₂ uit te stoten zo stelt het CBP.
8. Waarbij het elektriciteitsverbruik 13 % uitmaakt van het totale Nederlandse energieverbruik (Compendium voor de Leefomgeving, 2014).
9. Die verwachting kan en zal best uitkomen, maar zelfs als Nederland met windenergie alle doelstellingen van het Energieakkoord haalt (6.000 MW op land en 4.500 MW op zee), dan nog is de bijdrage van windenergie niet veel meer dan 2 % van het totale energieverbruik. Hoe onafhankelijk maakt ons dat van meneer Poetin?
10. Deze mooie prijs zal in de praktijk lang niet altijd gehaald worden. Probleem is dat het aanbod van windstroom niets van doen heeft met de vraag, terwijl een handelaar/inkoper zekerheid wil hebben dat hij stroom kan leveren als zijn klant er om vraagt. En dus is de prijs van windstroom op de vrije markt altijd een stuk lager dan van stroom uit conventionele centrales want windstroom heeft een probleem met leveringszekerheid. In Duitsland - waar veel meer aanbod van windstroom is dan in Nederland - is het zo af en toe al zo dat afnemers geld toe krijgen als het elektriciteitsnet het aanbod van windstroom niet aankan.
11. Over welk formaat windturbine hebben we het dan? Terugrekenend

grondeigenaar en verzekering voornamelijk uit kapitaallasten: de rente op het geleende geld om de turbine aan te schaffen.[12] Na aftrek van al deze kosten resteert een ondernemersvergoeding in de vorm van rendement of winst. Een windproject in Nederland realiseert gemiddeld een projectrendement van 7 à 10 procent.[13]

4. **Financiële baten voor gemeenten en provincies:** De gemeente ontvangt leges en OZB.[14] Dit komt in de algemene middelen van de gemeente terecht en is dus ook een financiële baat voor de directe omgeving van het windpark, namelijk een extra middel om de publieke voorzieningen van de gemeente op peil te houden. Vooral in krimpregio's, waar veel van wind op land doelstelling moet worden gerealiseerd, tikt dit aardig aan. Vrijwel elke provincie of gemeente eist een parkfonds of omgevingsfonds, waaraan de initiatiefnemer een deel van zijn rendement moet afdragen.[15] Uit dit fonds wordt bijvoorbeeld recreatie of natuurontwikkeling in de nabijheid van het park betaald.
5. **Werkgelegenheid:** De groeiende windenergiesector resulteert in werkgelegenheid.[16] De aanleg van een windproject en bijbehorende infrastructuur, zoals funderingen, wegen, kabels en leidingen, wordt vaak deels door lokale (bouw-) ondernemingen uitgevoerd. Bij grote projecten werft de turbinefabrikant of de ontwikkelaar medewerkers (bouwwerkers en technici) in de omgeving of de regio.[17] Bij windpark Noordoostpolder (bouw en aanleg in 2014-2016) gaat het bijvoorbeeld om 300 tijdelijke en na realisatie ongeveer 100 permanente arbeidsplaatsen.[18]

De laatste twee voordelen liggen bij specifieke partijen (bijvoorbeeld de eigenaars en financiers van de windmolens). De eerste twee voordelen, een beter klimaat en minder energie-afhankelijkheid van andere landen, zijn een algemeen belang waar alle inwoners profijt van hebben. De discussie gaat echter over de *verdeling* van deze voordelen.[19]

Wat zijn de nadelen van windenergie?

Er kleven ook nadelen aan windenergie:

1. **Landschap:** Windmolens zijn door hun grootte, hoogte en beweging opvallend in het landschap. De algemene beleving en waardering van landschap/horizon en de invloed van windturbines daarop verschilt per persoon. Bij windplannen in de directe omgeving van omwonenden neemt de waardering voor het landschap af.[20]
2. **Geluid:** Windturbines produceren geluid, dat meestal wordt omschreven als suizend of zoepend.[21] Er is veel onderzoek gedaan naar windturbinegeluid en de

zou het moeten gaan om een turbine van circa 2,5 MW. Bij de huidige kWh prijs en de huidige SDE+regeling levert een dergelijke turbine ongeveer € 265.000 op uit de verkoop van elektriciteit en € 275.000 aan subsidies. Kennelijk vallen subsidies ook onder het begrip "omzet", al zullen de meeste mensen daarbij eerder denken aan inkomsten uit de markt.

12. Merk op dat hier geen melding wordt gemaakt van kosten vanwege vergoedingen aan de omgeving en/of aan omwonenden. Dat is terecht want daar wordt weinig tot niets aan uitgegeven.

13. Dit klopt en is inderdaad redelijk voor het risico dat de ondernemer loopt. Een jaar met weinig wind, bijvoorbeeld. Feit is echter ook dat dit rendement tot stand komt dankzij subsidies van de overheid die betaald worden door huishoudens en het MKB uit de "Opslag Duurzame Energie". Daar slaan de lasten van dat redelijke rendement dus neer.

14. Klopt, maar het is niet het hele verhaal. De gemeente verliest namelijk ook OZB-inkomsten vanwege de waardedaling van huizen in de omgeving - een waardedaling die door rechters is erkend en die kan oplopen tot meer dan 30 %.

15. Dit klinkt mooi, maar nu even een paar cijfers. De NWEA (de windsector) biedt voor dit doel maximaal € 0,5 per MWh. Een modaal windpark van 15 MW produceert per jaar - laten we niet zuinig zijn - 40.000 MWh. Dus is er € 20.000 per jaar beschikbaar voor dat parkfonds - voor de hele omgeving. Vergelijk dit met de vergoeding die grondeigenaren krijgen: voor elke turbine van 3 MW € 36.000 tot € 40.000 per jaar - dus in totaal € 180.000 tot € 200.000 per jaar voor 15 MW.

16. Het Energieakkoord heeft het over 15.000 extra arbeidsplaatsen als het akkoord in z'n geheel wordt uitgevoerd. Dat cijfer wordt evenwel nergens onderbouwd met zakelijke analyses. Ook hier geen concrete cijfers of bewijs.

17. Dit zijn allemaal tijdelijke arbeidsplaatsen. De echte werkgelegenheid ontstaat in Duitsland en Denemarken waar vrijwel alle turbines vandaan komen. Hier mogen we zo af en toe wat beton storten en ijzer vlechten - de structurele, hoogwaardige werkgelegenheid gaat aan onze neus voorbij.

18. Deze cijfers komen, zegt de voetnoot in alle eerlijkheid, rechtstreeks van de website van windpark Noordoostpolder. Factchecking? Feit is echter ook dat er zojuist voor datzelfde windpark een service centrum is ingericht in Lemmer, waar in totaal 20 mensen gaan werken. En die 20 mensen kunnen er ook nog een ander park bij doen. Dat is heel wat minder dan die 100 van de kritiekloos geciteerde website van de bouwers van het park.

[19]. Nee, de discussie gaat ook over de vraag of die voordelen er wel zijn. En, nee, de discussie gaat niet alleen over het verdelen van de voordelen, maar ook - en vooral - over het verdelen van de nadelen.

20. Er wordt hier gedaan alsof het een kwestie van smaak is, terwijl 80 % van de mensen in de buurt van windparken tegen zijn met aantasting van hun woon- en leefomgeving als belangrijke reden. En met windturbines van 200 meter hoog is de "directe" omgeving bepaald niet erg "direct". De huidige generatie windturbines is op kilometers afstand zichtbaar - de hele grote zelfs op tientallen kilometers.

21. En stampend! Juist vanwege dat ritmische karakter valt windturbinegeluid op en irriteert het mensen meer dan andere soorten geluid. Waarom juist dat aspect niet genoemd?

effecten van blootstelling aan dit geluid.[22] Volgens de wet mag een windturbine of windpark gemiddeld niet boven een bepaald geluidsniveau uitkomen ter plaatse van een woonhuis van ‘een derde’.[23] Deze geluidsnorm leidt er in de praktijk toe dat een afstand van minimaal 400 à 600 meter tot huizen wordt aangehouden.[24] Deze normen resulteren in een geschat maximumpercentage van ernstig gehinderden van 9 procent van de bewoners waar de geluidsbelasting gelijk is aan de wettelijke norm.[25]

3. **Schaduw:** De rotor kan voor een bewegende schaduw zorgen. Wanneer deze over het raam van een woonhuis gaat, kan dat zeer hinderlijk zijn. Wettelijk is vastgesteld dat dergelijke hinder niet meer dan 5 uur en 40 minuten per jaar mag optreden.[26] Wanneer deze duur overschreden dreigt te worden moet de turbine tijdelijk (bij kritische stand van de zon) worden stilgezet.
4. **Woningwaarde:** Of windturbines (of ‘de plannen om een windproject te bouwen’) invloed hebben op de waarde van omliggende woningen is niet eenvoudig vast te stellen. Onderzoekers van de Vrije Universiteit en Universiteit van Amsterdam schrijven over een mogelijke waardedaling van 1,4 tot 2,3 procent.[27] Er zijn gemeenten en rechters die verzoeken tot verlaging van de WOZ-waarde van onroerend goed nabij windprojecten hebben gehonoreerd. Ook is er een voorbeeld van een gemeente die een aanvankelijk toegekende WOZ-waardedaling teruggedraaide, omdat in werkelijke transacties geen prijsdaling waarneembaar was.[28] Het verband tussen woningwaarde en aanstaande windplannen is ook zelfversterkend: wanneer de angst voor waardedaling wordt uitgesproken is de kans op waardedaling groter.[29]

De hierboven beschreven nadelen gelden in sterkere mate voor direct omwonenden: zij zien de windturbines en ondervinden mogelijk hinder vanwege geluid en slagschaduw.[30] De stelling dat zij vooral overlast hebben, is feitelijk juist: Hoe groter de afstand tussen een windproject en een woonhuis, hoe minder de overlast. In de Gedragscode windenergie hebben initiatiefnemers (sector, energiebedrijven) en de groene coalitie afgesproken vanwege deze effecten omwonenden goed te betrekken.[31] Via moderne digitale tools kunnen effecten in kaart worden gebracht en optimale locatie keuzes worden gemaakt.

22. En wat is dan de conclusie? Zeg dan dat er zo langzamerhand overtuigend medisch bewijs is dat windturbinegeluid tot slaapverstoring kan leiden en dat dit weer kan leiden tot een reeks van gezondheidsklachten.

23. Let op het woord “gemiddeld”. Niet alleen is de L_{den} 47 dB norm veel ruimer dan wat het RIVM ooit adviseerde, maar die norm is ook nog eens een jaargemiddelde. En dus mag een turbine dagen, weken of maanden de norm overschrijden als hij daarvoor dagen, weken of maanden onder de norm is gebleven, bijvoorbeeld vanwege een storing of vanwege weinig wind. De oude normen waren beter: een maximale geluidsdruk op de gevel die nooit overschreden mocht worden.

24. Onafhankelijk onderzoek laat zien dat een turbine van een type dat in Nederland op 400 meter van huizen mag komen, in Wallonië op 800 meter moet blijven en in andere Europese landen op nog grotere afstand. De Nederlandse geluidsnormen zijn de slechtste van Europa, althans voor omwonenden.

25. Zeg er dan wel bij dat het bij die 9 % ernstig gehinderden gaat om hinder binnenshuis. En dat 17 % weliswaar geen “ernstige” hinder ervaart, maar wel “gewone” hinder, ook binnenshuis. Buitenshuis ligt het percentage veel hoger: 19 % “ernstig” en 34 % “gewoon”. Een recent rapport van het onafhankelijke Copernicus Instituut van de Universiteit van Utrecht met betrekking tot een windpark bij Houten laat zien dat 33 % van de omwonenden zegt last te hebben van geluidshinder. Dit ondanks het feit dat daar striktere normen gelden dan de landelijke.

26. De regel is: maximaal 17 dagen meer dan 20 minuten, en 17 maal 20 minuten is inderdaad 5 uur en 40 minuten. Maar: in die 17 dagen zal vaak langer dan 20 minuten slagschaduw optreden, en buiten die 17 dagen zal er ook slagschaduw zijn, zij het minder dan 20 minuten. Dus is er in de praktijk sprake van veel meer slagschaduw dan die 5 uur en 40 minuten per jaar. Het gaat al snel om het dubbele. Uit het zojuist vermelde rapport van het Copernicus Instituut blijkt dat 34 % van de omwonenden last heeft van slagschaduw.

27. De data van het VU-onderzoek stammen uit de tijd dat windenergie een zaak was van een boer die een enkele solitaire turbine op het eigen erf plaatste. En die een nieuwe eigenaar/boer graag wilde die overnemen want je verdiende er mooi mee. Dus niks waardedaling. De huidige situatie met windturbines van 150 tot 200 meter hoog, geconfigureerd in windparken en met eigenaren die elders wonen is onvergelijkbaar anders. Ook als het gaat om de effecten op de waarde van huizen.

28. Alsof dat ene voorbeeld van een tegengestelde ontwikkeling opweegt tegen al die andere voorbeelden van door rechterlijke uitspraken bevestigde waardedalingen. Sterker: in het genoemde geval (Wormerland) werd de waardedaling enkel teruggedraaid omdat het windpark niet doorging! De facts staan dus even niet op een rijtje.

29. Wat wil hiermee gezegd zijn? Dat omwonenden die waardedaling aan zichzelf te wijten hebben omdat ze niet vrolijk worden van dat windpark tegenover hun huis?

30. Dit is in strijd met de feiten. Het RIVM zegt dat er binnenshuis 9 % ernstig gehinderden zijn bij de huidige landelijke geluidsnormen, en volgens het rapport van het Copernicus Instituut over het windpark bij Houten zegt 33 % van de omwonenden geluidshinder te hebben ondanks het feit dat daar de geluidsnormen strikter zijn. Hoezo “mogelijk”?

31. Het woord “betrekken” geeft een verkeerde indruk. Wie betrokken

<p>Kunnen omwonenden ook delen in het profijt van de windmolens?</p> <p>Eigenaren van grond waarop de turbines staan krijgen daarvoor een vergoeding (opstalrecht). Een gebruikelijke vergoeding ligt tussen 20.000 en 60.000 euro per turbine.^[32] Daarnaast nemen grondeigenaren vaak ook deel in de ontwikkeling en exploitatie van het project. Ze ontvangen daarvoor een aandeel van de winst van het project. De exact hoogte hangt onder meer af van de mate van risico van de projectontwikkeling en het windregime.</p> <p>Of en in welke mate overige omwonenden financieel voordeel kunnen behalen, verschilt van project tot project. De brancheorganisatie van windenergiebedrijven, NWEA, hanteert in haar 'gedragscode' een minimaal bedrag van €0,50 per MWh per jaar dat de exploitant van een windpark beschikbaar stelt voor bijvoorbeeld een gebiedsfonds of tegemoetkoming op de elektriciteitsrekening van direct omwonenden.^[33] Om een beeld te geven van de omvang van het bedrag: bij een windpark van vijf windturbines van elk 3MW met een productie van 35 miljoen kWh per jaar gaat het om een bedrag van ruim een kwart miljoen, gerekend over een periode van 15 jaar.^[34]</p> <p>Windturbines leveren daarnaast inkomsten op voor de betreffende gemeente. Eenmalig moeten bouwleges worden voldaan (doorgaans rond de 2 procent van het investeringsbedrag) en jaarlijks is de eigenaar van het windproject onroerende zaakbelasting (OZB) verschuldigd.^[35]</p> <p>Projectontwikkelaars realiseren in toenemende mate windprojecten waarbij ook de omwonenden profiteren van de baten.^[36] Ook geldt dat bewoners, vaak in de vorm van een energiecoöperatie, zelf steeds vaker initiatieven nemen zoals bijvoorbeeld in Reduzum in Friesland.^[37] Daarnaast zijn er de positieve effecten voor de lokale werkgelegenheid.^[38]</p>	<p>wordt, hoe dat gaat en wat er met de uitkomsten van die “betrokkenheid” wordt gedaan: de projectontwikkelaar mag het immers allemaal zelf bepalen. In de NWEA gedragscode staat niet meer dan dat alles wat omwonenden naar voren brengen “een plek” moet krijgen. Dus geen enkele waarborg dat er wat mee gedaan wordt. Vrome woorden, die de minister van EZ tot de zijne heeft gemaakt.</p> <p>32. In relatie met het vervolg dient vermeld te worden dat dit bedragen per jaar zijn, en dat het gaat om € 12.000 tot € 14.000 euro per MW opgesteld vermogen. Voor één van die grote turbines in de Noordoostpolder (7,5 MW) ontvangt de grondeigenaar ruim € 100.000 per jaar - zonder enig risico te lopen. En toch zijn er ook daar grondeigenaren die niet meedoen!</p> <p>33. Zie punt 4. Bovendien is de zin feitelijk onjuist: de NWEA gedragscode zegt dat de windsector een “richtbedrag van 0,40 tot 0,50 euro/MWh” hanteert. En dat is dus echt bedoeld als maximum en niet als minimum zoals wordt gezegd.</p> <p>34. Dat sommetje klopt wel, maar voor de objectiviteit dient hier ook vermeld te worden dat in diezelfde periode in totaal meer dan € 3 miljoen naar de grondeigenaren gaat.</p> <p>35. Zie punt 14. Hier staat dus weer niet het hele verhaal.</p> <p>36. Maar dit gebeurt bepaald niet vrijwillig of vanwege ideële motieven. Bij meerdere initiatieven begeleidt de NLVOW omwonenden in onderhandelingen met projectontwikkelaars, en die baten voor omwonenden komen alleen maar tot staand als die omwonenden zich hecht organiseren en de ontwikkelaar onder druk weten te zetten.</p> <p>37. Anders dan gesuggereerd is dit geen recent initiatief. Die turbine staat er zelfs als zo lang dat hij dringend aan vervanging toe is. Probleem is dat dit niet mag van de Provincie Fryslân want die wenst geen nieuwe solitaire windturbines - sterker: wenst helemaal geen nieuwe windturbines op het vasteland.</p> <p>38. Dit is een onbewezen mantra dat keer op keer herhaald wordt. Zie punten 16 en 17.</p>
---	--

In deze factchecker zijn de volgende stellingen behandeld:

<p>Stelling: Windmolens verpesten het landschap (uitzicht). Oordeel: Windmolens hebben grote invloed op het landschap. Hoe dit ervaren wordt verschilt van persoon tot persoon. Oordeel is dus deels correct.</p> <p>Stelling: Windmolens zorgen voor een waardedaling van woningen. Oordeel: Er zijn weinig harde cijfers, maar deze wijzen op een geringe waardedaling. Oordeel is dus feitelijk correct, maar het effect lijkt gering.</p> <p>Stelling: Windmolens zorgen voor lawaai. Oordeel: Windmolens maken geluid. Een klein deel van de omwonenden ervaart dit als hinderlijk (lawaai). Oordeel is dus deels correct.</p>	<p>Dit is een dooddoener! Alsof die verschillen in ervaring het probleem minder zou maken. Het juiste oordeel: De huidige generatie windmolens heeft grote invloed op het landschap, ook op afstand. Een grote meerderheid van mensen ervaart dat als negatief. De stelling is juist.</p> <p>Het juiste oordeel: Er zijn geen recente studies die uitgaan van de actuele situatie. Rechterlijke uitspraken bevestigen dat er sprake is van waardedaling, soms aanzienlijk. De stelling is juist.</p> <p>De stelling is nietszeggend: het equivalent van “Windmolens draaien op wind”. Betere versie: “Windmolens zorgen voor geluidshinder”. Het juiste oordeel: Een aanzienlijk deel van de omwonenden heeft last van geluidshinder (en</p>
---	--

<p>Stelling: Windmolens leveren omwonenden geen goedkopere energie (energiekosten).</p> <p>Oordeel: Zelden worden lagere kosten voor energie aangeboden. Wel biedt vrijwel iedere windontwikkelaar andere financiële voordelen aan omwonenden (via participatie) en/of de gemeente. <i>(Commentaar: Dat is dus gewoon niet waar! Propaganda in een afsluitende “conclusie”)</i> Ook zijn er andere, indirecte economische voordelen voor de lokale gemeenschap. Oordeel is dus maar ten dele correct</p> <p>Stelling: Omwonenden staan buitenspel bij de exploitatie van de windmolenparken.</p> <p>Oordeel: Zie hierboven de mogelijkheden voor financiële participatie en de rol van windenergieverenigingen en coöperaties. Oordeel is dus vaak niet correct.</p> <p>Stelling: De bouw van windmolens levert geen (lokale) werkgelegenheid op.</p> <p>Oordeel: Zowel tijdens de bouw als daarna levert een groot windpark werkgelegenheid op. Dit geldt in mindere mate voor kleine windparken. Een deel van dit werkgelegenheid is lokaal, bijvoorbeeld in de onderhouds- en reparatiesfeer. De stelling is dus incorrect.</p>	<p>slagschaduw) omdat de Nederlandse geluidsnormen geen bescherming bieden. De (nieuwe) stelling is juist.</p> <p>De stelling is te beperkt - gaat alleen over goedkope elektriciteit en niet over participatie in bredere zin. Betere versie: “Windontwikkelaars laten omwonenden maar mondjesmaat delen in de opbrengsten”.</p> <p>Het juiste oordeel: Omdat het bieden van voordelen aan omwonenden ten laste gaat van het eigen rendement (de SDE+ erkent ze niet als kostenpost), zijn ontwikkelaars zeer terughoudend als het gaat om participatie. De (nieuwe) stelling is juist.</p> <p>Het juiste oordeel: De stelling is juist. De NWEA gedragscode scheidt omwonenden af met vrome woorden en betekenisloze intenties, en de Rijksoverheid weigert van een spel zonder spelregels een spel met spelregels te maken dat omwonenden enige bescherming biedt.</p> <p>Hier wordt dus wel erkend dat alleen grote parken werkgelegenheid opleveren. Niet wordt gezegd dat zelfs die werkgelegenheid tijdelijk is en dat de hoogwaardige werkgelegenheid neerslaat in Duitsland en Denemarken. Zie voetnoten 17 en 18. Het juiste oordeel: De bouw van windparken levert in Nederland slechts in beperkte mate enige tijdelijke werkgelegenheid op. Dat geldt ook voor onderhoud en reparatie. De stelling is dus juist.</p>
<p>Ontbrekende stellingen</p> <p>Stelling: Windmolens berokkenen omwonenden schade en leed zonder dat de overheid een hand uitsteekt om hen te beschermen tegen geluidsoverlast, hinder vanwege slagschaduw, waardedaling van huizen en aantasting van hun woon- en leefomgeving.</p> <p>Oordeel: De stelling is juist</p> <p>Stelling: Windmolens tasten de sociale cohesie op het platteland aan, splijten dorpen in twee kampen en veroorzaken ruzies binnen tot aan de keukentafel.</p> <p>Oordeel: De stelling is juist.</p> <p>Stelling: De Commissie Borging Energieakkoord moet ophouden met het fungeren als verkoopkantoor voor het Energieakkoord en windenergie en dient er voor te zorgen dat in de evaluatie van het Energieakkoord in 2016 de sociaal-maatschappelijke aspecten van windenergie even zwaar worden meegenomen als de economische en financiële belangen van het bedrijfsleven.</p> <p>Oordeel: De stelling is juist.</p>	

Algemene conclusie:

De conclusie lijkt gerechtvaardigd dat windenergie diverse voordelen kent. Deze zijn deels nationaal en mondiaal van aard: schone energie en minder klimaatverandering. De voordelen slaan ten dele ook op lokaal niveau neer. Dit neemt niet weg dat de nadelen van windenergie vooral lokaal worden ervaren. Initiatieven als de gedragscode wind op land zijn ingesteld om die nadelen te beperken.

De juiste algemene conclusie: De conclusie lijkt gerechtvaardigd dat Den Haag en het betrokken bedrijfsleven menen dat windenergie voordelen heeft, maar die voordelen nooit wetenschappelijk hebben onderbouwd. In elk geval zijn de mondiale voordelen van windenergie volstrekt onbetekenend en zou Nederland veel meer bijdragen aan het tegengaan van de opwarming van de aarde door over te gaan op het bouwen van derde generatie kerncentrales. Windenergie berokkent omwonenden schade en leed zonder dat de overheid hen enige bescherming biedt. Windenergie tast niet alleen het landschap aan, maar ook de sociale cohesie in dorpen en andere gemeenschappen.